

Цей переклад підготовлений Радою Європи в межах Плану дій Ради Європи для України на 2018-2021 роки та фінансований за рахунок коштів на рівні Плану дій, наданих Естонією, Ірландією, Латвією, Литвою, Ліхтенштейном, Люксембургом, Нідерландами, Норвегією, Польщею, Румунією, Туреччиною, Угорщиною, Фінляндією, Чеською Республікою, Швейцарією, Швецією та Канадою.

This translation is produced by the Council of Europe within the framework of the Council of Europe Action Plan for Ukraine 2018-2021 and funded with Action Plan-level funds provided by the Czech Republic, Estonia, Finland, Hungary, Ireland, Latvia, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, the Netherlands, Norway, Poland, Romania, Sweden, Switzerland, Turkey and Canada.

Oršuš i Inšići проти Хорватії [ВП] - 15766/03

Рішення від 16.3.2010 [ВП]

Стаття 14

Дискримінація

Зарахування ромських дітей до класів, що склалися виключно з ромів, через нібито недостатнє володіння ними хорватською мовою: *порушення*

Факти – Заявники – п'ятнадцять громадян Хорватії ромського походження, які ходили до двох різних початкових шкіл між 1996 і 2000 роками. Час від часу вони ходили до класів, які склалися виключно з ромських дітей. У квітні 2002 року вони розпочали провадження проти своїх шкіл. Стверджуючи, що навчання, котре провадилося у класах, призначених для ромських дітей, було значно скорочене щодо обсягу і змісту, порівняно з офіційною національною навчальною програмою, вони вважали себе потерпілими, зокрема, (від) расової дискримінації і порушення їхнього права на освіту. Вони посилались також на психологічне дослідження, відповідно до якого шкільна сегрегація завдавала ромським дітям емоційної і психологічної шкоди як щодо самооцінки, так і становлення їхньої ідентичності. У вересні 2002 року міський суд залишив позов без задоволення, вважаючи, що причина, через яку більшість учнів-ромів були зараховані до окремих класів, полягала у тому, що вони потребували додаткових занять з хорватської мови, і що вони не довели ні існування расової дискримінації, на яку скаржилися, ні обмежений характер викладання, призначеного виключно для ромів. Суд апеляційної інстанції залишив це рішення без змін.

Право – Стаття 14 в сукупності зі статтею 2 Протоколу № 1: Уряд стверджував, що заявники були розміщені в окремих класах з огляду на їх недостатнє володіння хорватською мовою. Тому Суд має перевірити, чи освітніми установами було вжито належних заходів для забезпечення швидкого успіху заявників у набутті достатнього володіння хорватською мовою і для їх безпосередньої інтеграції в змішані класи. Суд вважає, що тимчасове розміщення дітей у окремому класі на тій підставі, що їм бракує належного знання мови, котрою здійснюється навчання, як таке не суперечить статті 14. Проте, якщо такий захід непропорційно торкається членів певної етнічної групи, тоді мають бути запроваджені належні гарантії на кожній стадії його запровадження. Суд, по-перше, зазначає, що не існувало жодної чіткої і конкретної нормативно-правової бази для розміщення дітей, яким бракує належного знання хорватської мови, у окремих класах. До того ж, Уряд не довів, що така ж практика застосовувалась до будь-яких інших учнів, яким бракує належного знання хорватської мови, у будь-якій іншій частині Хорватії. Відповідно, оскаржувані заходи навряд чи можна вважати частиною звичайної і загальної практики, спрямованої на вирішення проблем дітей, яким бракує належного знання мови викладання. Стосовно навчальної програми ромських класів, Уряд, по-перше, стверджував, що вона була такою ж, як і в будь-якому іншому класі відповідного рівня, і що, у кожному випадку, навчальний план у будь-яких класах міг бути зменшений на 30%.

Суд вважає, що замість того, аби просто зменшувати програму у класах, призначених для ромів, держава мала вжити позитивних заходів, які мали допомогти заявникам набутти необхідних мовних навичок у якомога коротший строк, зокрема, за допомогою спеціальних мовних уроків. Деякі із заявників мали такі уроки у початкових класах, але троє з них ніколи їх не мали, а шести з них їх запропонували тільки на третій рік навчання, тоді як вони навчались у спеціальних класах починаючи з першого року. Суд також зазначає, що не було запроваджено жодної програми, яка передбачала б календар для різних стадій набуття мовних навичок, аби відповісти на особливі потреби дітей-ромів, у котрих знання мови було. Суд вважає, до того ж, що високий рівень відсіву зі шкіл поміж учнів-ромів у регіоні, де навчались заявники, вимагав запровадження додаткових позитивних заходів і активної участі соціальних служб, аби ромське населення усвідомило важливість освіти. Хоча дана справа відмінна від справи *D.H. і Інші проти Республіки Чехія* ([ВП], № 57325/00, 13 листопада 2007, Інформаційний бюлетень № 102), оскільки дві згадані школи не застосовували загальної політики сегрегації ромських учнів, проте вона має і спільні риси, що стосуються шкільного навчання учнів-ромів у задовільних умовах, що становить велику проблему у низці європейських держав. Незважаючи на те, що після згаданого часу держава-відповідач вжила дуже позитивних заходів, із фактів справи однак видно, що освітні заходи, застосовані до заявників, не супроводжувались належними гарантіями, котрі могли б забезпечити достатнє врахування державою, у межах здійснення нею своєї можливості розсуду в освітній сфері, їхніх особливих потреб як представників знедоленої групи. Тож їх було зараховано до окремих класів, де застосовувалась адаптована навчальна програма, але без прозорих і чітко визначених критеріїв переведення до змішаних класів.

Висновок : порушення (дев'ять голосів проти восьми).

Зрештою Суд вирішив, що тривалість провадження у Конституційному суді (більш ніж чотири роки) була надмірною, з порушенням статті 6 § 1.

Стаття 41 : 4 500 EUR кожному заявнику на відшкодування моральної шкоди.